

IPICS-APACS, CSÍKSZEREDA! honismereti játék

Szervezők: Kerekcseri Egyesület, Nagy Imre Általános Iskola

Támogatók:

Csíkszereda Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala, Kerekcseri Egyesület,
Nagy Imre Általános Iskola Szülői Közössége

A játék szabályai

- A játékot 4-6. osztályos tanulóknak javasoljuk, de elfogadjuk 1-3. illetve 7-8. osztályos tanulók jelentkezését is.
- A játékban egyedül vagy párban lehet részt venni.
- A játékban való részvétel az itt megadott tudáspróba elvégzéséből, és a megoldások határidőre történő beküldéséből áll.
- A tudáspróbák megoldása során segítséget lehet kérni tanítóktól, tanároktól, szülőktől és/vagy más személyektől.
- A játékvezetők csak a határidőre beküldött és a játékosok adataival kitöltött megoldásokat értékelik.
- Jutalomban részesülnek az egyes évfolyamok legjobbjai. Kivétel: amennyiben alsóbb évfolyamú diákok a náluk idősebb diákoknál nagyobb pontszámot érnek el, őket illeti az általuk megelőzött nagyobbaknak járó jutalom.
- A jutalom: A legügyesebb "hunyoikkal" kirándulni megyünk Csíkszereda határába. Közben ismerkedünk, játszunk, természetet kutatunk.
- A játékszabályokat, a tudáspróbát, a helyes megoldásokat és a kirándulásra meghívott diákok névsorát a Nagy Imre Általános Iskola www.nagyimreiskola.ro című honlapján tesszük közzé.
- A játékosok a megoldások beküldésével beleegyeznek abba, hogy rajzaikat a szervezők közkinccsé tegyék.

Kitöltési útmutató

- Keressétek fel a tudáspróbában szereplő épületeket, építményeket! Ha figyelmesen körülnézték ezeken a helyeken, megtaláljátok a válaszokat a legtöbb kérdésre. A többi kérdésre könyvekben és/vagy a Világhálón találhattok feleletet.
- A megoldásokat írjátok egy lapra, a térképet rajzoljátok külön lapra! A lapokon tüntessétek fel a játék során használt neveteket, a valódi neveteket, osztályotokat, iskolátokat, telefonszámotokat és drótposta-címeteket!
- A játék során használt névnek egy Csíkszeredához kapcsolódó történelmi személyiség nevét válasszátok! 1-2 mondatban indokoljátok, hogy miért éppen őt választottátok!
- A megoldásokat **2011. május 30-a (hétfő) 15.00 óráig** nyújthatjátok be a Nagy Imre Általános Iskola Igazgatóságára (Kerekes Szilárd igazgatóhelyettesnek) vagy küldhetitek be a szkerekes@yahoo.com drótpostacímre!
- A vetélkedővel kapcsolatos bonyodalmak megoldása érdekében Kerekes Szilárdhoz fordulhattok. Telefonszáma: 0742-076617, 0366-103167, drótposta-címe: szkerekes@yahoo.com.

1. A Mikó-vár Csíkszereda legidősebb épülete. Építését 1623-ban kezdték el, és az 1630-as években fejezték be feltehetőleg Giacomo Resti tervei alapján. Főúri kastélynak épült Hídvégi Mikó Ferenc, Csík-, Gyergyó- és Kászsónszék főkapitánya számára. 1661-ben Ali temesvári pasa török és tatár csapatai felégették a várat.

A vár újjáépítésére 1714-1716 között került sor gróf Steinwille Stephan császári tábornok vezetése alatt. (VOFKORI 2007)

a) Hány négyszögletes rés található a vár északkeleti bástyáján? *1 pont*

b) Mi célból hagyták ezeket a réseket a bástyán? *1 pont*

2. A Hősök régi temetője egy több mint 250 éves temetkezési hely, Közép-Európa legrégebbi állandó katonatemetője (ILLÉSFALVI 2007). Valószínű, hogy a Mikó-várban állomásozó katonaság elhunytjainak nyitották. A szeredaiak is temetkeztek ide.

Az I. világháborúban elesettek ide temetése után a hősök temetőjeként tartották számon, és minden év május 28-án nagyszabású megemlékezéseket rendeztek itt.

A II. világháborúban elesett katonák egy részét is ide temették.

Hány régi (több mint 50 éves) sírkő látható ma a temetőben?

1 pont

3. A Szent Kereszt római katolikus templom egyszerű, szerény barokk stílusban épült 1751 és 1758 között. A Szent Kereszt felmagasztalása tiszteletére szentelték fel 1784-ben. Méretei az akkori egyutcás településhez igazodtak; védőfal övezte. (WIKIPÉDIA)

Az épület falára kis fémtáblácskát rögzítettek.

a) Mi olvasható ezen a táblácskán?

1 pont

b) Mire szolgált egykor ez a táblácska?

1 pont

4. A fül-orr-gégészet épülete adott helyet egykoron az 1. székely határőr gyalogezred parancsnokságának (ERŐSS 2008).

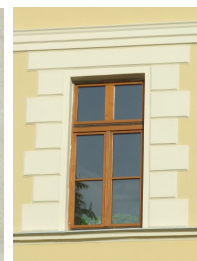
A székelyföldi határőrrendszert 1762-1764 között szervezték meg erőszakkal Mária Terézia királynő parancsára. A határőrség feladatai közé tartozott a határőrizet, a rablók elleni küzdelem, a csempészet és a kivándorlás megakadályozása. Mindig megállták a helyüket, de nagy vérvesztést is szenvedtek.

Válaszd ki az ablakok közül azt, amely az egykori határőr-parancsnokság épületén található!

1 pont

a

b

c

5. Csíkvármegye Vármegyeháza 1886-1887 között épült Hám Ignác tervei alapján. 1913-1914 között az épületet mind déli, mind északi irányba arányosan kibővítették. (WIKIPÉDIA)

Az épület központi része ma Városháza, azaz Csíkszereda Polgármesteri Hivatalának székhelye.

Az oromfal közepére a 2000. évi felújításkor a város címere került, ekkor bontották ki az oromfal sarkaira beépített vármegyecímereket is. (WIKIPÉDIA)

Rajzold le Csíkszereda megyei jogú város címérét!

1 pont

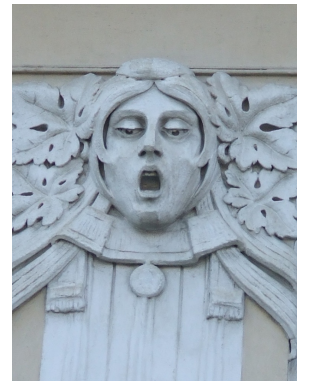
6. Egy vármegyei közkórház létesítésének gondolatát már 1840-ben felvetette az I. székely határőrezred törzskara, mivel ennek szükségét leginkább a katonaság érezte. 1851-ben felépítettek egy faépületet a Mikó-vár északi részén, amelyben megalakult a közkórház. Itt kezdetben a kezelés ingyenes volt, később ápolási díjat fizettek a betegek. Ebből a díjból gyűlt össze az az alap, amelyből 1888-ban megkezdték az új kórház építését a régi kórház tőszomszédságában. Az új épület (mai nevén a „rég kórház”) 1890-ben készült el. (CSÍKSZEREDA)
Mi árulkodik a kórház egykori kertkapujáról? *1 pont*

7. A legidősebb belvárosi iskola épülete 1891-ben készült el. Egykor a Csík megyei Polgári Leányiskolának adott otthont, ma a Petőfi Sándor Általános Iskola működik az épületben. Az eltelt több mint száz év alatt az épület változatlan maradt, a hozzá tartozó terület viszont egyre kisebb lett. Az egykori iskolakertre épült a Temesvári sugárút egy része, a szovjet hősök emlékműve valamint egy tömbház. (ERŐSS 2005)
Az iskola régi kovácsoltvas kerítésén egy növényi motívum rejtőzik. Mi az? *1 pont*

8. 1904-ben, Szász Róbert építész-mérnök tervei alapján készült el a Vigadó épülete. Étterem, vendégszobák, karzattal ellátott színházterem, öltözők és hangversenytér, kártyaszobák és kaszinó volt az épületben. Udvarán 20 lovat befogadó istálló és kocsisín állt. Nagytermében számtalan színházi előadást mutattak be. Itt működött az első csíkszeredai mozgóképszínház. (DACZÓ 2010) 1928-ban itt láttak először jégkorongmérkőzést a csíki fiatalok (LUKÁCS 2006).
Melyik fej néz le az épületről a Petőfi Sándor és melyik a Kőrösi Csoma Sándor utcára? *1 pont*

9. Az Igazságügyi palotát Wagner Gyula budapesti építész tervei alapján építették 1903-1905 között. Az épület homlokzatán a „M(agyar). KIR(ályi). TÖRVÉNYHÁZ” felirat volt olvasható ekkor. (ERŐSS 2008)
a) Férfi vagy női fej díszíti a törvényszék bejáratát? *1 pont*
b) Hány szintje van az épületnek? *1 pont*

10. A csíkszeredai Márton Áron Gimnázium a csíksomlyói ferencesek által a XVII. század közepén alapított római katolikus gimnázium utódja. A XIX. század végére a csíksomlyói gimnáziumépület már nem felelt meg a kor követelményeinek, ezért felmerül a Csíkszeredába való áthelyezése. Az új épületet Alpár Ignác és Pápai Sándor építészek tervezték meg. Az építkezés 1909-1911 között zajlott. (PÁL 2010)
Az épület homlokzatán feltűnik sárkányölő Szent György vitéz alakja is. Mi látható a vitéz pajzsán?

1 pont

11. A Petőfi Sándor utcában álló épület feltehetőleg az 1. világháború előtt épült. Az emeletes, díszes homlokzatú, igényesen elkészített, fürdőszobával is ellátott ház rendkívülinek számított felépítése idején. Hátsó udvarában egész Csík vármegyében közismert hentesműhely működött. (CSÍKSZEREDA)
Melyek a ház felépíttetőjének nevének kezdőbetűi?

1 pont

12. 1938-1940 között építették a Nemzeti Bank épületét. Az 1980-as években a Kossuth Lajos utca nagy részét és környékét lerombolták, hogy felépíthessék az új városközpontot. A bankot nem rombolták le, hanem 1984 nyarán elköltöztették. A 2.400 tonnás épület egy hónapig „utazott”; ezalatt összesen 128 méter utat tett meg. (ERŐSS 2004). Miközben a szállításhoz megépített pályán a bravúrnak számító áthelyezés megtörtént, addig a bank alkalmazottai a megszokott napi feladataikat végezték. Ki vezette a Hargita Megyei Építő-Szerelő Vállalat brigádját, amely elköltöztette az épületet?

1 pont

13. Csíkszeredában az 1940-es évek elején összesen 30 személyt lehetett elszállásolni 4 szerény, kis szállodában. Ezért a város vezetői 1941-1943 között építtettek egy korszerű, 36 szobás szállodát, amely már 70–80 személy fogadására is alkalmas volt. (OLÁH 2003)
Az épületen egy évszám árulkodik a városi vagy ahogyan még nevezték, a Hargita szálló építési időszakáról.

a) Hányas ez az évszám?

1 pont

b) Hol található?

1 pont

14. Igazi ritkaság a Márton Áron utcában található öreg, festett székelykapu.

a) Kik és hányban állíttatták a kaput?

1+1 pont

b) Milyen címer díszíti a kaput?

1 pont

15. A dombormű a császári és királyi 82. Székely Gyalogezred hős katonáinak emlékére készült.

A 82-es Vas-Székely egy igen szerény emlékoszlopon (egykori kereszten) áll, amelyet a két világháború csíkszeredai áldozatainak emlékére állítottak.

Hol található ez az emlékoszlop?

1 pont

16. A Jégkorongozók szobor a csíki jégkorongozás első 50 évének állít emléket.

„Két háromméteres ... alak, akik teljes erőbedobással üzik a korongot. Tekintetük előre mered, botjuk a korong után nyúl, ezüst korcsolyapengéik hasítják a levegőt. Olyan félelmetes bádogemberre emlékeztettek, akik testén a forrasztások olyanok, mint olvadt fémet szállító kidagadó erek. ... Amikor a nap megvilágítja alakjukat, a tükröződő fény bejárja a parkot.” (SZAKÁLLBERCI)

a) Ki és melyik évben készítette a szobrot?

1 pont

b) Számítsd ki, hányban kezdtek a csíkiak hokizni!

1 pont

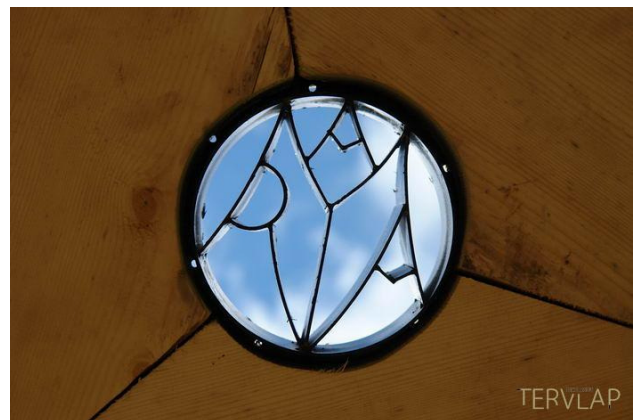

17. A Somlyó-hegy nyugati lábánál van a Barátok feredője nevű hely. 1860-1862-ben a somlyói katolikus gimnázium diákjai alakították ki a fürdőmedencét. Évtizedekig használták, utóbb elhanyagolt lett. Nemrég, az itteni borvízkút köré sok kerti építményt és műalkotást építettek ki fából és kőből.

A napóra árnyékvetője egy hasáb alakú kőtömb. A kőhasáb árnyéka egy 12-szög alakú, fadeszkákból kialakított felületre vetődik. Óraszámozása nincs az alkotásnak; a padozatba székely rovásírással van felírva a 12 apostol neve. (ZSIGMOND 2008)

Délután 3 óra körül melyik apostol nevére vetül a sziklaszál árnyéka?

1 pont

Holdóra (TERVLAP.HU)

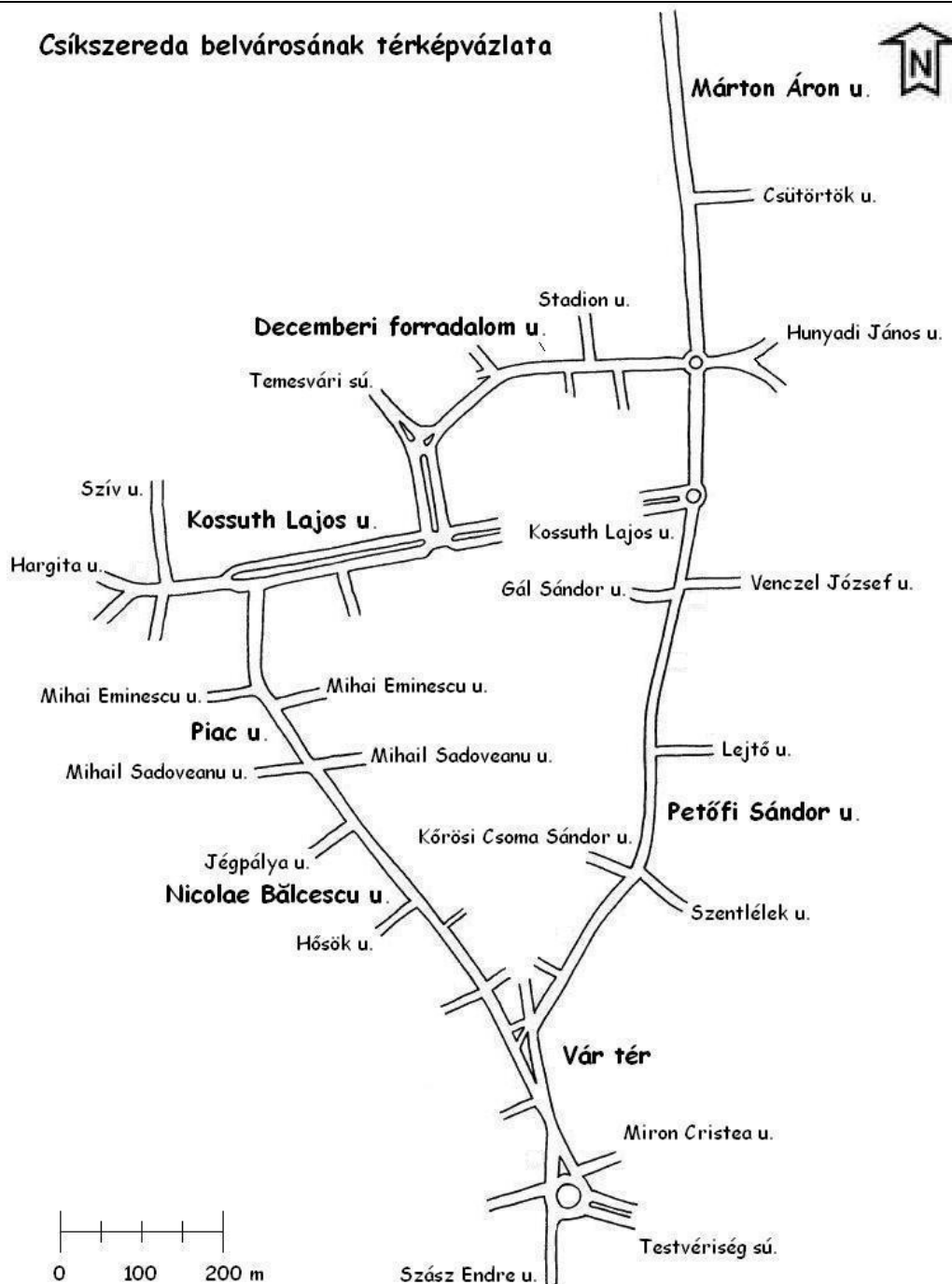
18. A mellékelt térkép mintájára készíts egy nagy belváros-térképet! (nagy rajzlapra vagy csomagolópapírra) Rajzold rá a térképre:

- a Mikó-várat,
- a Hősök régi temetőjét,
- a Szent Kereszt templomot,
- a Petőfi Sándor Általános Iskolát,
- a Városházát,
- az egykori határőrez-red-parancsnokság épületét,
- a régi Kórházat,
- a Vigadót,
- az Igazságügyi Palotát,
- a Márton Áron Gimnáziumot,
- az egykori hentes-műhelyt,
- a régi Hargita szállót,
- az öreg székelykaput!

A térképre rárajzolhatsz más régi épületet is. Ebben az esetben írd le, hogy milyen épülete(ke)t rajzoltál le!

13 pont

Csíkyszereda belvárosának térképvázlata

Összesen: 37 pont

Irodalom:

- Csík-Szereda Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala (<http://clmc.topnet.ro>): Műemlékek
- Daczó Katalin (2010): Csík-Szeredé a Vigadó épületének egy része. In: Csíki Hírlap
- Erőss Vilmos (2004): 20 éve új helyén áll a bank. In: Hargita Népe
- Erőss Vilmos (2005): A csík-Szeredai Polgári Leányiskola. In: Hargita Népe
- Erőss Vilmos (2008): Mesélő képeslapok – Igazságügyi Palota Csík-Szeredában. In: Csíki Hírlap
- Illésfalvi Péter (2007): „Atlantisz harangoz” A magyar hadisírok, hősi temetők és emlékhelyek helyzete Erdélyben és az ó-romániai területeken. In: Emlékek a Hadak Útja mentén II.
- Istvan: Holdóra. In: Tervlap (<http://www.tervlap.hu>)
- Lukács Csaba (2006): Kékre-zöldre. A csík-Szeredaiak számára több mint sport a jégkorong. In: Magyar Nemzet
- Oláh Sándor (2003): Vidékfejlesztés Csík és Udvarhely megyékben 1940-1944 között. In: Székelyföld
- Pál Emese (2010): Márton Áron Gimnázium, Csík-Szereda. In: Adatbank (<http://lexikon.adatbank.transindex.ro>)
- Szakállberci (2009): Jégkorongozók. In: Szoborlap (szoborlap.hu)
- Votkó László (2007): Utazások Székelyföldön
- Wikipédia (<http://hu.wikipedia.org>): Szent Kereszt-templom (Csík-Szereda)
- Wikipédia (<http://hu.wikipedia.org>): Városháza (Csík-Szereda)
- Zsigmond Enikő (2008): Barátok feredéje – Füz Mária fürdője. In: Erdélyi Gyopár